

רות פרק א

א ויהי, בימי שפט השפטים, ויהי רעב, בארץ; ויגדף איש מבית לחם יהודה, לגור בשדדי מואב--הוא ואשתו, ושני בניו. ב ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון, אפרתים--מבית לחם, יהודה; ויבאו שדדי-מואב, ויהיו-שם. ג וימת אלימלך, איש נעמי; ותשארה היא, ושני בניה. ד וישאו להם, נשים מאביות--שם האחת ערפה, ושם השנית רות; וישבו שם, כעשר שנים. ה וימתו גם-שניהם, מחלון וכליון; ותשארה, האשה, משני ילדיה, ומאישה. ו ותקם היא וכלתיה, ותשב משדדי מואב: כי שמעה, בשדה מואב--כי-פקד ה' את-עמו, לתת להם לחם. ז ותצא, מן-המקום אשר היתה-שמה, ושתי כלותיה, עמה; ותלכנה בדרך, לשוב אל-ארץ יהודה. ח ותאמר נעמי, לשתי כלתיה, לכנה שבנה, אשה לבית אמה; יעשה (יעש) ה' עמכם חסד, כאשר עשיתם עם-המתים ועמדי. ט ותן ה', לכם, ומצאן מנוחה, אשה בית אישה; ותשק להן, ותשאנה קולן ותבכינה. י ותאמרנה לה: כי-אתה נשוב, לעמך. יא ותאמר נעמי שבנה בנתי, למה תלכנה עמי: העוד-לי בנים במעי, והיו לכם לאנשים. יב שבנה בנתי לכן, כי זקנתי מהיות לאיש: כי אמרתי, יש-לי תקנה--גם הייתי הלילה לאיש, וגם ללדתי בנים. יג הלהן תשבנה, עד אשר יגדלו, הלהן תענגנה, לבלתי היות לאיש; אל בנתי, כי-מר-לי מאד מכם--כי-נצאה בי, יד-ה'. יד ותשנה קולן, ותבכינה עוד; ותשק ערפה לחמותה, ורות דבקה בה. טו ותאמר, הנה שבה במדתך, אל-עמה, ואל-אלהיה; שובי, אחרי יבמתך. טז ותאמר רות אל-תפגעני-בי, לעזבך לשוב מאחריך: כי אל-אשר תלכי אלך, ובאשר תליני אליו--עמך עמי, ואלהיך אלהי. יז באשר תמותי אמות, ושם אקבר; כה יעשה ה' לי, וכה יוסיף--כי המות, נפריד ביני ובינך. יח ותרא, כי-מתאמצת היא ללכת אתה; ותחדל, לדבר אליה. יט ותלכנה שתיהם, עד-בואנה בית לחם; ויהי, כבואנה בית לחם, ותהם כל-העיר עליהן, ותאמרנה הזאת נעמי. כ ותאמר אליהן, אל-תקראנה לי נעמי: קראן לי מרא, כי-המר שדי לי מאד. כא אני מלאה הלכתי, וריקם השיבני ה'; למה תקראנה לי, נעמי, ונה' ענה בי, ושדי הרע לי. כב ותשב נעמי, ורות המואבית כלתה עמה, השבה, משדדי מואב; והמה, באו בית לחם, בתחלת, קציר שערים.

רות פרק ב

א וילנעמי מידע (מודע) לאישה, איש גבור חיל--ממשפחת, אלימלך: ושמו, בעז. ב,ב ותאמר רות המואבית אל-נעמי, אלכה-נא השדה ואלקטה בשבלים--אחר, אשר אמצא-חן בעיניו; ותאמר לה, לכי בתי. ב,ג ותלך ותבוא ותלקט בשדה, אחרי הקוצרים; ויקר מקרה--חלקת השדה לבעז, אשר ממשפחת אלימלך. ב,ד והנה-בעז, בא מבית לחם, ויאמר לקוצרים, ה' עמכם; ויאמרו לו, יברכך ה'. ב,ה ויאמר בעז לנערו, הנצב על-הקוצרים: למי, הנערה הזאת. ב,ו ויען, הנער הנצב על-הקוצרים--ויאמר: נערה מואבית היא, השבה עם-נעמי משדדי מואב. ב,ז ותאמר, אלקטה-נא ואספתי בעמרים, אחרי, הקוצרים; ותבוא ותעמוד, מאז הבקר ועד-עתה--זה שבתה הבית, מעט. ב,ח ויאמר בעז אל-רות הלוא שמעת בתי, אל-תלכי ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי, מזה; וכה תדבקין, עם-נערתך. ב,ט עיניך בשדה אשר-יקצרו, והלכת אחריהן--הלוא צויתי את-הנערים, לבלתי נגעך; וצמת, והלכת אל-הכלים, ושתי, מאשר ישאבו הנערים. ב,י ותפל, על-פניה, ותשתחו, ארצה; ותאמר אליו, מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני--ואנכי, נכריה. ב,יא ויען בעז, ויאמר לה--הגד הגד לי כל אשר-עשית את-חמותך, אחרי מות אישך; ותעזבי אביך ואמך, וארץ מולדתך, ותלכי, אל-עם אשר לא-נדעת תמול לשלום. ב,יב ישלם ה', פעלך; ותהי משפחתך שלמה, מעם ה' אלהי ישראל, אשר-באת, לחסות תחת-כנפיו. ב,יג ותאמר אמצא-חן בעיניך אדני, כי נחמתני, וכי דברת, על-לב שפחתך; ואנכי לא אהיה, כאחת שפחתך. ב,יד ויאמר לה בעז לעת האכל, גשי חלם ואכלת מן-החלם, וטבלת פתך, בחמץ; ותשב, מצד הקוצרים, ויצבט-לה קלי, ותאכל ותשבע ותתר. ב,טו ותקם,

לְלֶקֶט; וַיְצַו בְּעֵז אֶת-נַעֲרָיו לֵאמֹר, גַּם בֵּין הַעֲמָרִים תִּלְקֹט--וְלֹא תִכְלִימוּהָ. ב,טז וגם של-תשלו לה, מן-הַצְּבָתִים; וַעֲזַבְתֶּם לְקֹטָה, וְלֹא תִגְעְרוּ-בָהּ. ב,יז ותִּלְקֹט בְּשָׂדֶה, עַד-הָעֶרֶב; וּתְחַבֵּט אֶת אֲשֶׁר-לְקֹטָה, וַיְהִי כַאֲפֵה שְׁעָרִים. ב,יח ותִּשָּׂא וּתְבֹא הָעִיר, וּתִרָא חֲמוּתָהּ אֶת אֲשֶׁר-לְקֹטָה; וּתּוֹצֵא, וּתְתַן-לָהּ, אֶת אֲשֶׁר-הוֹתֵרָה, מִשְׁבָּעָה. ב,יט ותֹאמֶר לָהּ חֲמוּתָהּ אֵיפֹה לְקֹטֶת הַיּוֹם, וְאַנְה עֲשִׂית--יְהִי מִכִּירָךְ, בְּרוּךְ; וּתִגְדַּל לְחֲמוּתָהּ, אֶת אֲשֶׁר-עָשְׂתָה עִמּוֹ, וּתֹאמֶר שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם, בְּעֵז. ב,כ ותֹאמֶר נְעָמִי לְכַלְתֵּהּ, בְּרוּךְ הוּא לְה', אֲשֶׁר לֹא-עָזַב חֲסִדוֹ, אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַמֵּתִים; וּתֹאמֶר לָהּ נְעָמִי, קְרוֹב לָנוּ הָאִישׁ--מִגְּאֻלָּנוּ, הוּא. ב,כא ותֹאמֶר, רוּת הַמּוֹאָבִיָּה: גַּם כִּי-אָמַר אֲלֵי, עַם-הַנְּעָרִים אֲשֶׁר-לִי תִדְבָּקִין, עַד אִם-כִּלּוֹ, אֶת כָּל-הַקְּצִיר אֲשֶׁר-לִי. ב,כב ותֹאמֶר נְעָמִי, אֶל-רוּת כַּלְתֵּהּ: טוֹב בְּתִי, כִּי תִצְאִי עִם-נַעֲרֹתַי, וְלֹא יִפְגְּעוּ-בְךָ, בְּשָׂדֶה אַחֵר. ב,כג ותִּדְבַק בְּנַעֲרוֹת בְּעֵז, לְלֶקֶט--עַד-כָּלוֹת קְצִיר-הַשְּׁעָרִים, וּקְצִיר הַחֲטִיטִים; וּתִשָּׁב, אֶת-חֲמוּתָהּ.

רות פרק ג

א ותֹאמֶר לָהּ, נְעָמִי חֲמוּתָהּ: בְּתִי, הֲלֹא אֲבִקֶשׁ-לְךָ מְנוּחַ אֲשֶׁר יִיטֵב-לְךָ. ג,ב וַעֲתָה, הֲלֹא בְעֵז מוֹדַעְתָּנוּ, אֲשֶׁר הֵיית, אֶת-נַעֲרוֹתַי; הִנֵּה-הוּא, זָרָה אֶת-גֵּרְךָ הַשְּׁעָרִים--הַלְּזָלָה. ג,ג וַרְחִמְצֵת וְסַכְתָּ, וְשִׁמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ (שְׂמֹלֶתְךָ) עָלֶיךָ--וּוִירַדְתִּי (וְנִרְדַּתְךָ) הַגֵּרְךָ; אֶל-תִּנְדְּעִי לְאִישׁ, עַד כִּלְתּוֹ לְאֹכַל וּלְשֵׁתוֹ. ג,ד וַיְהִי בְשָׁכְבוֹ, וַיִּדְעַת אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב-שָׁם, וּבָאת וְגִלִית מְרֻגְלֹתַי, וּשְׁכַבְתִּי (וְשָׁכַבְתִּי); וְהוּא נָגִיד לְךָ, אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין. ג,ה ותֹאמֶר, אֲלֶיהָ: כָּל אֲשֶׁר-תֹאמְרִי (אֲלֵי), אַעֲשֶׂה. ג,ו ותִּרְדַּד, הַגֵּרְךָ; וּתַעֲשֶׂ, כָּכָל אֲשֶׁר-צִוְתָהּ חֲמוּתָהּ. ג,ז וַיֹּאכַל בְּעֵז וַיִּשָּׂת, וַיִּיטֵב לָבוֹ, וַיָּבֵא, לְשָׁכַב בְּקִצָּה הָעֶרְמָה; וּתְבֹא בִלְטָה, וּתִגְלַל מְרֻגְלֹתַי וּתִשָּׁכַב. ג,ח וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה, וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת; וְהִנֵּה אִשָּׁה, שְׁכַבְתָּ מְרֻגְלֹתַי. ג,ט וַיֹּאמֶר, מִי-אַתָּה; וּתֹאמֶר, אֲנֹכִי רוּת אֲמֹתְךָ, וּפְרִשְׁתָּ כְּנַפְךָ עַל-אֲמֹתְךָ, כִּי גֹאֵל אַתָּה. ג,י וַיֹּאמֶר, בְּרוּכָה אַתְּ לַה' בְּתִי--הֵיטִבְתָּ חֲסִדְךָ הָאֲחֵרוֹן, מִן-הָרֵאשׁוֹן: לְבַלְתִּי-לְקַח, אַחֵרִי בַחֲוָרִים--אִם-דָּל, וְאִם-עָשִׁיר. ג,יא וַעֲתָה, בְּתִי אֶל-תִּירָאִי, כָּל אֲשֶׁר-תֹאמְרִי, אַעֲשֶׂה-לְךָ: כִּי יוֹדַע כָּל-שַׁעַר עִמִּי, כִּי אֲשֶׁת חֵיל אַתְּ. ג,יב וַעֲתָה כִּי אֲמַנְסָ, כִּי אִם () גֹּאֵל אֲנֹכִי; וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל, קְרוֹב מִמֶּנִּי. ג,יג לִינִי הַלְּזָלָה, וְהִנֵּה בְּבִקְרָא אִם-יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאֵל, וְאִם-לֹא יִחַפֵּץ לְגֹאֵלְךָ וּגְאֻלְתִּיךָ אֲנֹכִי, חִי-הִ'; שְׁכַבִּי, עַד-הַבֶּקֶר. ג,יד וּתִשָּׁכַב מְרֻגְלוֹתַי, עַד-הַבֶּקֶר, וּתִקַּם, בַּטְרוֹם (בְּטָרָם) וַיִּכִּיר אִישׁ אֶת-רַעְהוּ; וַיֹּאמֶר, אֶל-יְוֹדַע, כִּי-בָאָה הָאִשָּׁה, הַגֵּרְךָ. ג,טו וַיֹּאמֶר, הֲבִי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר-עָלֶיךָ וְאַחֲזִי-בָהּ--וּתֹאחֲזֵי בָהּ; וַיִּמַּד שֵׁשׁ-שְׁעָרִים וַיִּשָּׂת עָלֶיהָ, וַיָּבֵא הָעִיר. ג,טז וּתְבֹא, אֶל-חֲמוּתָהּ, וּתֹאמֶר, מִי-אַתָּה בְּתִי; וּתִגְדַּל-לָהּ--אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה-לָהּ, הָאִישׁ. ג,יז ותֹאמֶר, שֵׁשׁ-הַשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי: כִּי אָמַר (אֲלֵי), אֶל-תְּבֹאִי רִיקָם אֶל-חֲמוּתְךָ. ג,יח ותֹאמֶר, שְׁבִי בְּתִי, עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין, אֵיךְ יִפֹּל דְבָר: כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ, כִּי-אִם-כָּלָה הַדָּבָר הַיּוֹם.

רות פרק ד

א וּבְעֵז עָלָה הַשַּׁעַר, וַיִּשָּׁב שָׁם, וְהִנֵּה הַגֹּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דָּבַר-בְּעֵז, וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׁבָה-פֹה פְּלִנִי אֲלִמְנִי; וַיִּסַּר, וַיִּשָּׁב. ד,ב וַיִּסַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, מִזְקֵנֵי הָעִיר--וַיֹּאמֶר שְׁבוּ-פֹה; וַיִּשְׁבוּ. ד,ג וַיֹּאמֶר, לַגֹּאֵל, חֲלֹקֶת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר לְאַחֵינוּ לְאֵלִימֶלֶךְ: מְכַרָה נְעָמִי, הַשְּׁבָה מִשָּׂדֶה מוֹאָב. ד,ד וַאֲנִי אֲמַרְתִּי אֲגַלָּה אֲזַנְךָ לְאִמֹר, קִנְיָה נֶגֶד הַיִּשְׁבִּים וְנֶגֶד זְקֵנֵי עַמִּי--אִם-תִּגְאֵל גֹּאֵל, וְאִם-לֹא יִגְאֵל הַגִּידָה לִי וְאֲדַע (וְאֲדַעָה) כִּי אֵין זולְתְךָ לְגֹאֵל וְאֲנֹכִי אֲחִירָךְ; וַיֹּאמֶר, אֲנֹכִי אֲגָאֵל. ד,ה וַיֹּאמֶר בְּעֵז, בְּיוֹם-קְנוּתְךָ הַשָּׂדֶה מִיַּד נְעָמִי; וַיִּמְאֵת רוּת הַמּוֹאָבִיָּה אֲשֶׁת-הַמֵּת, קִנְיַתִּי (קִנְיַת)--לְהַקִּים שֵׁם-הַמֵּת, עַל-נַחְלָתוֹ. ד,ו וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל, לֹא אוֹכַל לְגֹאֵל-לִי--פָּן-אֲשַׁחִית, אֶת-נַחְלָתִי; וְגֹאֵל-לְךָ אַתָּה אֶת-גְּאֻלְתִּי, כִּי לֹא אוֹכַל לְגֹאֵל. ד,ז וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגֹּאֵל וְעַל-הַתְּמוּרָה, לְקַיֵּם כָּל-דְּבָר, שְׁלֹף אִישׁ נַעֲלוֹ, וְנָתַן לְרַעְהוּ; וְזֹאת הַתְּעוּדָה, בְּיִשְׂרָאֵל. ד,ח וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל לְבְעֵז, קִנְיָה לְךָ; וַיִּשְׁלֹף, נַעֲלוֹ. ד,ט וַיֹּאמֶר בְּעֵז לְזִקְנָיִם וְכָל-הָעָם, עֲדִים אַתֶּם הַיּוֹם, כִּי קִנְיַתִּי אֶת-כָּל-אֲשֶׁר לְאֵלִימֶלֶךְ, וְאֶת

כָּל-אֲשֶׁר לְכַלּוֹן וּמְחַלּוֹן--מִיָּד, נִעְמִי. ד, י וְגַם אֶת-רוּת הַמַּאֲבִיָּה אֲשֶׁת מַחְלוֹן קִנִּיתִי לִי לְאִשָּׁה, לְהַקִּים שָׁם-הַמֶּת עַל-נַחְלָתוֹ, וְלֹא-יִכָּרֵת שָׁם-הַמֶּת מֵעַם אֲחִיו, וּמִשְׁעַר מְקוֹמוֹ: עֲדִים אַתֶּם, הַיּוֹם. ד, יא וַיֹּאמְרוּ כָל-הָעָם אֲשֶׁר-בְּשַׁעַר, וְהַזְּקֵנִים--עֲדִים; וַיִּתֵּן ה' אֶת-הָאִשָּׁה הַבְּיָאָה אֶל-בֵּיתָךְ, כְּרַחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר בָּנוּ שְׂתִיָּהֶם אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל, וַעֲשֵׂה-חֵיל בְּאַפְרָתָה, וּקְרָא-שָׁם בְּבֵית לְחָם. ד, יב וַיְהִי בֵיתָךְ כְּבֵית פְּרָצוּ, אֲשֶׁר-יִלְדָה תִּמְרָ לִיהוּדָה--מִן-הַזָּרַע, אֲשֶׁר יִתֵּן ה' לָךְ, מִן-הַנְּעָרָה, הַזֹּאת. ד, יג וַיִּקַּח בְּעֵז אֶת-רוּת וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיָּבֵא אֶלֶיהָ; וַיִּתֵּן ה' לָהּ הַרְבִּיּוֹן, וַתֵּלֶד בֶּן. ד, יד וַתֹּאמְרֵן הַנָּשִׁים, אֶל-נְעָמִי, בְּרוּךְ ה', אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם; וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, בִּישְׂרָאֵל. ד, טו וְהָיָה לָךְ לְמָשִׁיב נֶפֶשׁ, וּלְכֹלֶל אֶת-שִׁיבְתָךְ: כִּי כָלֹתָ אֲשֶׁר-אַהֲבִיתָ, וְלִדְתוֹ, אֲשֶׁר-הִיא טוֹבָה לָךְ, מִשְׁבַּעַה בָּנִים. ד, טז וַתִּקַּח נְעָמִי אֶת-הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּחֲוֶהוּ בַחִיקָה, וַתְּהִי-לוֹ לְאִמָּנָת. ד, יז וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנֹת שֵׁם לְאִמּוֹ, יֶלֶד-בֶּן לְנְעָמִי; וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד, הוּא אָבִי-יֹשִׁי אָבִי דָוִד. { פ }

ד, יח וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרָצוּ, פְּרָצוּ הוֹלִיד אֶת-חֲצֵרוֹן. ד, יט וְחֲצֵרוֹן הוֹלִיד אֶת-רָם, וְרָם הוֹלִיד אֶת-עַמִּינָדָב. ד, כ וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת-נַחֲשׁוֹן, וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת-שְׁלֵמָה. ד, כא וְשְׁלֵמוֹן הוֹלִיד אֶת-בְּעֵז, וּבְעֵז הוֹלִיד אֶת-עוֹבֵד. ד, כב וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת-יֹשִׁי, וְיֹשִׁי הוֹלִיד אֶת-דָּוִד. { ש }

מקורות לפרק א

1. שופטים יב 8

וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת-יִשְׂרָאֵל אַבְצָן מִבֵּית לְחָם:

2. רש"י על רות א': א'-א'-ב'

וַיְהִי בִימֵי שֹׁפֵט שֹׁפֵטִים. לִפְנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ שְׂאוּל, שֶׁהָיוּ הַדּוֹרוֹת מִתְּפַרְנְסִים עַל יְדֵי שׁוֹפֵטִים. וּבִימֵי אַבְצָן הָיָה, שְׁאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ, אַבְצָן זֶה בְּעֵז: וַיִּלְדָּךְ אִישׁ. עֲשִׂיר גְּדוֹל הָיָה וּפְרִנָּס הַדּוֹר. וַיִּצָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לְאֶרֶץ מִפְּנֵי צָרוֹת הָעָוֹן, שֶׁהִיָּתָה עֵינּוּ צָרָה בְּעֵינָיִם הַבָּאִים לְדַחֲקוֹ, לְכַף נְעִנְשׁ:

3. דברים כג 4 - 5

לֹא-יָבֵא עֲמוּנֵי וּמוֹאָבִי בְּקִהְל ה', גַּם דָּוָר עֲשִׂירֵי לֹא-יָבֵא לָהֶם בְּקִהְל יְהוָה עַד-עוֹלָם: עַל-דִּבְרֵי אֲשֶׁר לֹא-קִדְּמוּ אֶתְכֶם בְּלַחֵם וּבַמִּים בְּדַרְךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וְאֲשֶׁר שָׁכַר עֲלֵיךְ אֶת-בְּלַעַם בְּרִבְעוֹר מִפְּתוֹר אֲרָם נִתְרַם לְקַלְלָךְ:

4. משנה יבמות ח' ג'

עֲמוּנֵי וּמוֹאָבִי, אֲסוּרִים, וְאֲסוּרֵן אֲסוּר עוֹלָם, אֲבָל נְקֻבוֹתֵיהֶם מִתְּרוֹת מִיָּד. מִצְרֵי וְאַדּוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִים אֲלָא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת, אַחַד זָכָרִים וְאַחַד נְקֻבוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר אֶת הַנְּקֻבוֹת מִיָּד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קַל וְחִמְרָ הַדְּבָרִים, וּמָה אִם בְּמָקוֹם שְׁאֲסַר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר עוֹלָם, הִתִּיר אֶת הַנְּקֻבוֹת מִיָּד, מְקוֹם שֶׁלֹּא אֲסַר אֶת הַזָּכָרִים אֲלָא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת, אֵינּוּ דִין שְׁפִתִיר אֶת הַנְּקֻבוֹת מִיָּד. אָמְרוּ לוֹ, אִם הִלְכָה נְקֻבָּל, וְאִם לְדִין, יֵשׁ תְּשׁוּבָה...

5. מדרש רות רבה ב' ט'

וישאו להם נשים מאביות (רות א, ד), תני בשם רבי מאיר לא גירוס ולא הטבילו אותם ולא היתה הלכה להתחדש, ולא היו נענשין עליהם, עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית. שם האחת ערפה, שהפכה ערף לחמותה. ושם השנית רות, שראתה בדברי חמותה. רבי ביבי בשם רבי ראובן אמר, **רות וערפה בנותיו של עגלון** היו, שנאמר (שופטים ג, יט): **דבר סתר לי אליך המלך ויאמר הס וגו', וכתוב (שופטים ג...)**

6. רות רבה ג' ו'

ותלכנה שתיהן (רות א, יח), אמר רבי שמואל ברבי סימון, אותו היום קציר העמר הזה, דתנינו תמן כל העירות הסמוכות לשם היו מתפנסות, כדי שיהא נקצר בעסק גדול.

אשתו של בעז מתה באותו היום...

מקורות לפרק ב

7. רות רבה ד' ד'

ותאמר רות המואבית אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו (רות ב, ב), רבי ינאי אמר בת ארבעים שנה היתה, ואין קוראין בת אלא לבת ארבעים שנה. (רות ב, ג): ותלך ותבוא, עד כדון לא אזלת ואף אמרת ותבוא, רבי יהודה ברבי סימון אמר התחילה מסימות לפניה הדרכים. (רות ב, ג): ויקר מקרה, אמר רבי יוחנן כל הרואה אותה מריק קרי...

8. שבת קי"ג ב:ז-ט'

"ותלך ותבא ותלקט בשדה" — אמר רבי אלעזר: שהלכה ובאת, הלכה ובאת, עד שמצאה בני אדם המהויגין ללך עמהם. "ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת" — וכי דרכו של בועז לשאול בנערה? אמר רבי אלעזר: דבר חכמה ראה בה. שתי שבלין — לוקטת, שלש שבלין — אינה לוקטת. במתניתא תנא: דבר צניעות ראה בה, עומדות — מעומד, נופלות — מיושב...

9. רות רבה ד' ו'

ויאמר בעז לנערו הנצב על הקוצרים (רות ב, ה), על כמה היתה ממנה, אמר רבי אליעזר בר מרים על ארבעים ושנים היתה ממנה, מן הדא (דברי הימים ב, טז יז): ויספר שלמה כל האנשים הגירים אשר בארץ ישראל וגו' ויעש מהם שבעים אלף סבל וגו', דעבד כן כיל קאים ונדע מה דהוא עבד. למי הנערה הזאת. ולא הנה חכים לה, אלא כיון שראה אותה נעימה ומעשיה נאים, התחיל שואל עליה...

מקורות לפרק ג

10. רות רבה ו' ב'

ויאמר ברוכה את' לה' בתי היטבת חסדך וגו' (רות ג, י), רבי יוחנן וריש לקיש ורבנן, רבי יוחנן אמר, לעולם אל ימנע אדם עצמו מלילך אצל זקן לברכו, בעז ה'ה בן שמונים שנה ולא נפקד, כיון שהתפלל עליו אותה צדקת מיד נפקד, שנגמר: ותאמר נעמי ברוך הוא לה'. ריש לקיש אמר רות בת ארבעים שנה היתה ולא נפקדה, כיון שנשאת למחלוך, וכיון שהתפלל עליה אותו צדיק, נפקדה...

מקורות לפרק ד

11. רות רבה ז':ז'

ובעז עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר בעז (רות ד, א), מה לאחורי תרעא הנה קאים, אמר רבי שמואל בר נחמן, אפלו ה'ה בסוף העולם הטיסו הקדוש ברוך הוא והביאו לשם, כדי שלא יהא אותו צדיק יושב ומצטער מתוך ישובו. אמר רבי ברכיה, כך דרשו שני גדולי עולם, רבי אליעזר ורבי יהושע, רבי אליעזר אמר בעז עשה את שולו, ורות עשתה את שלה, ונעמי עשתה את שלה, אמר הקדוש ברוך הוא...

12. רש"י על רות ד':א'-ד'

פלני אלמני. ולא נכתב שמו לפי שלא אבה לגאל: פלני אלמני. מתרגם בנביאים "כסי וטמיר": פלני. מכסה ונעלם לשון "כי נפלא", "היפלא מה' דבר": אלמני. אלמון מבלי שם. (ספרים אחרים, אלמני שהיה אלמן מדברי תורה, שהיה לו לדרש, עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית והוא אמר, "פן אשחית את נחלתי":)

13. דברים כ"ה:5-10

כיישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובו אירלו לאתהיה אשתהמת החוצה לאיש זר ובמה זבא עליה וילקחה לו לאשה ובמה: וה'ה הבכור אשר תלד לקום עלישם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל:

ואם לא חפץ האיש לקחת אתיבמתו ועלתה יבמתו השערה אלהזקנים ואמר מה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה במי: וקראו זקניעירו ודברו אליו ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה: ונגשה במתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפגיו וענתה ואמרה בכה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו:...

14. ברכות ז' ב:ט'

רות, מאי "רות"? אמר רבי יוחנן: שזכתה ויצא ממנה דוד שרינהו להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות.

15. ילקוט שמעוני

ויקח בועז את רות, אמרו אותו הלילה שבא עליה מת:

16. בראשית י"ט:ל"ו-ל"ז

ותההין שתי בנותלוט מאביהן: ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבימואב עדיהיום:

17. בראשית פרק לח

א וַיְהִי בַעַת הַהוּא, וַיֵּרָד יְהוּדָה מֵאֵת אָחִיו; וַיֵּט עַד-אִישׁ עֲדָלְמִי, וַשְּׁמוֹ חִיָּרָה. ב וַיִּכְרָא-שָׁם יְהוּדָה בֶּת-אִישׁ כְּנַעֲנִי, וַשְּׁמוֹ שׁוּעַ; וַיִּסְחָקָהּ, וַיִּבְאֵא אֵלֶיהָ. ג וַתַּהַר, וַתֵּלֶד בּוֹ; וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ, עֵר. ד וַתַּהַר עוֹד, וַתֵּלֶד בּוֹ; וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ, אוֹנָן. ה וַתִּסֹּף עוֹד וַתֵּלֶד בּוֹ, וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שֵׁלָה; וְהָיָה בְּכַזִּיב, בְּלִדְתָהּ אֹתוֹ. ו וַיִּסַּח יְהוּדָה אֶשָׁה, לְעֵר בְּכוֹרוֹ; וַשְּׁמָהּ, תָּמָר. ז וַיְהִי, עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה--רַע, בְּעֵינֵי ה'; וַיִּמְתְּהוּ, ה'. ח וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן, בֹּא אֶל-אִשְׁתִּי אַחִיד וַיְבִיט אֹתָהּ; וְהָקֵם זָרַע, לְאָחִידֶיךָ. ט וַיִּדַע אוֹנָן, כִּי לֹא לוֹ יְהִי הַזָּרַע; וְהָיָה אִם-בָּא אֶל-אִשְׁתִּי אָחִיו, וְשָׁחַת אֶרְצָהּ, לְבִלְתִּי נָתֹן-זָרַע, לְאָחִיו. י וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה', אֲשֶׁר עָשָׂה; וַיָּמָת, גַּם-אֹתוֹ. יא וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כָּלְתוּ שְׁבִי אֶלְמָנָה בֵּית-אָבִידֶיךָ, עַד-יִגְדַּל שְׁלָה בְנִי--כִּי אָמַר, פֶּן-יָמוּת גַּם-הוּא כְּאָחִיו; וַתֵּלֶד תָּמָר, וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ. יב וַיִּרְבוּ, הַיָּמִים, וַתָּמָת, בֶּת-שׁוּעַ אִשְׁתִּי-יְהוּדָה; וַיִּנָּחַם יְהוּדָה, וַיַּעַל עַל-גִּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִיָּרָה רַעְהוּ הַעֲדָלְמִי--תַּמְנָתָהּ. יג וַיִּגַּד לְתָמָר, לֵאמֹר: הֲנִי הָמִיד עֲלֶיךָ תַּמְנָתָהּ, לָלוּ צֹאנוֹ. יד וַתִּסַּר בְּגָדֵי אֶלְמָנִיתָהּ מֵעָלֶיהָ, וַתַּכְסֵּס בְּצַעֲרֶיהָ וַתַּתְעַלֶּף, וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם, אֲשֶׁר עַל-דָּרְךָ תַּמְנָתָהּ: כִּי רָאִתָּה, כִּי-גָדַל שְׁלָה, וְהוּא, לֹא-נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה. טו וַיִּרְאֶה יְהוּדָה, וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה: כִּי כִסְתָהּ, פְּנֵיהָ. טז וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל-הַדָּרְךָ, וַיֹּאמֶר הֲבֵיא אֲבוֹא אֵלֶיךָ, כִּי לֹא יָדַע, כִּי כָלְתוֹ הוּא; וַתֹּאמֶר, מַה-תַּתֵּן-לִי, כִּי תָבוֹא, אֵלַי. יז וַיֹּאמֶר, אֲנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי-עֵזִים מִן-הַצֹּאן; וַתֹּאמֶר, אִם-תַּתֵּן עֲרָבוֹן עַד שְׁלַחְךָ. יח וַיֹּאמֶר, מַה הָעֲרָבוֹן אֲשֶׁר אֲתֹן-לְךָ, וַתֹּאמֶר חֲתָמְךָ וּפְתִילְךָ, וּמִטְףֶךָ אֲשֶׁר בְּיָדְךָ; וַיִּתֵּן-לָהּ וַיִּבְאֵא אֵלֶיהָ, וַתַּהַר לוֹ. יט וַתִּקַּם וַתֵּלֶד, וַתִּסַּר צַעֲרִיפָה מֵעָלֶיהָ; וַתִּלְבַּשׁ, בְּגָדֵי אֶלְמָנִיתָהּ. כ וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת-גְּדֵי הָעֵזִים, בְּיַד רַעְהוּ הַעֲדָלְמִי, לְקַחַת הָעֲרָבוֹן, מִיַּד הָאִשָּׁה; וְלֹא, מִצָּאָהּ. כא וַיִּשְׁאַל אֶת-אֲנָשֵׁי מִקְמָהּ, לֵאמֹר, אֵיךָ הִקְדַּשְׁתָּהּ הוּא בְּעֵינַיִם, עַל-הַדָּרְךָ; וַיֹּאמְרוּ, לֹא-הִיָּתָה בְּזָה קִדְשָׁהּ. כב וַיֵּשֶׁב, אֶל-יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר, לֹא מִצָּאִיתִי; וְגַם אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם אָמְרוּ, לֹא-הִיָּתָה בְּזָה קִדְשָׁהּ. כג וַיֹּאמֶר יְהוּדָה וַתִּקַּח-לָהּ, פֶּן נִהְיֶה לְבוֹז; הֲנִי שְׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה, וְאַתָּה לֹא מִצָּאִיתָהּ. כד וַיְהִי כַּמִּשְׁלֵשׁ חֳדָשִׁים, וַיִּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנִיתָ תָּמָר כָּלְתָךָ, וְגַם הִנֵּה הָרָה, לְזָנוּנִים; וַיֹּאמֶר יְהוּדָה, הוֹצִיאֶנָּה וַתִּשְׂרֹף. כה הוּא מוֹצֵאֵת, וְהִיא שְׁלַחָה אֶל-חַמִּיָּה לֵאמֹר, לְאִישׁ אֲשֶׁר-אַלְהָה לוֹ, אֲנֹכִי הָרָה; וַתֹּאמֶר, הֲכֵר-נָא--לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמִּטָּה, הָאֵלֶּה. כו וַיִּכְפַּר יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר צְדָקָה מִמֶּנִּי, כִּי-עַל-כֵּן לֹא-נִתְּתִיךָ, לְשֵׁלָה בְנִי; וְלֹא-יִסֹּף עוֹד, לְדַעְתָּהּ. כז וַיְהִי, בַּעַת לְדַעְתָּהּ; וְהִנֵּה תֹאמִים, בְּבִטְנָהּ. כח וַיְהִי בְלִדְתָּהּ, וַיִּתֵּן-גֵּד; וַתִּקַּח הַמְּלַלְתָּ, וַתִּקְשֹׁר עַל-גְּדוֹ שְׁנֵי לֵאמֹר, זֶה, יֵצֵא רֵאשֹׁנָה. כט וַיְהִי כַּמִּשְׁשִׁיב יָדוֹ, וְהִנֵּה יֵצֵא אָחִיו, וַתֹּאמֶר, מַה-פְּרָצְתָ עָלַיְךָ פְּרָץ; וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, פְּרָץ. ל וְאַחַר יֵצֵא אָחִיו, אֲשֶׁר עַל-גְּדוֹ הַשְּׁנֵי; וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, זָרַח. { ס }

18. רות רבה ב', יד

רבי זעירא: "מגילה זו אין בה טומאה ולא טהרה, ולא איסור ולא היתר, ולמה נכתבה?"

ללמדך כמה שכר טוב לגומלי חסדים"

19. נחמיה י"ג:כ"ג-כ"ה

גַּם אֲבִימִיָּה הָיָה רֹאֵתִי אֶת-יְהוּדָה הַשֹּׁבֵיב נָשִׁים (אשדודיות) [אשדודיות] (עמוניות) [עמנוניות] מואביות: וּבְנֵיהֶם חָצַל מִדְּבַר אֲשֶׁדוּדִית וְאִיגָם מִפִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית וְכַלְשׁוֹן עִם נְעָם: וְאָרִיב עִמָּם וְאֶקְלָלֵם וְאֶפְהֵם מִמֶּה אֲנָשִׁים וְאֶמְרָטֵם וְאֶשְׁבִּיעֵם בְּאֱלֹהִים אִם-תִּתְּנֵנוּ בְּנֵיכֶם לְבְנֵיהֶם וְאִם-תִּשְׁאֲלוּ...

20. פעם ראיתי את רות/ יצחק שלו

פעם ראיתי את רות מצירת בצבעי מים,
פעין הפחל הרך אשר להרי מואב.
אך עתה תראה בעיני צוקת צבעי שמן:
הרבה זהב נחום בשער ובעור,
וכעמס הדבש בחטה הבשלה למגל...
ראיתיה אי-פעם קלה על רגלי נערה דקות,
אך אבינה היום פי אשה בבגוריה היתה,
צועדת לאט על מלאת ירכיה,
הולכה ממואב-זכרונות אל בית-לקח תקנה.
פעם נראה לי בעז כאכר אשר שחק לו
יצרו לבוא על אחת המלקטות בליל הקיץ,
אך לא כן יראה לעיני היום.
אמנם ישפר מעט מיינה האדם של השמש
ומיין הסהר הלכו
הנשפד על הגרנות בלילה
והופכם שדים נוגהים.
אמנם מלאים חלציו בתירוש המנובב בתולות,
אך יתור לו אשה להשקיע אונו בה,
לראות פרי בנים,
ולא נערת-גרנות משחתת זרעו ארצה...

וְהוּא רוּאָה אוֹתָהּ אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ אֵין לָבָה לְמִשְׁחָק,

וְכָל שְׂמֵשׁוֹת עוֹרָה הַצָּחוֹת

זוֹרְחוֹת עֲרַגַּת אִמָּהוֹת.

וְהוּא רוּאָה אוֹתָהּ

אֲשֶׁר לְחִיָּה מְלֵאוֹת דָּם כַּמְזָרֵק, כְּזוּיּוֹת מְזַבֵּחַ,

אֵד אֶשׁ-קִדָּשׁ תּוֹקֵד בְּמִזְבֵּחַ הַזֶּה

וְלֹא אֵשׁ זָרָה.

שְׁעָרוֹתֶיהָ - אָבִיב קְלוּי בָּאֵשׁ וְרִיחָה רִיחַ מוֹץ וְאַמְבֶּר

אֵד לֹא בְּאַמְבֶּר תִּכְבֵּשׂ

כִּי בְּעָרֶשׁ כְּלוּלוֹת.

עַל כֵּן לֹא יִגַּע בָּהּ בְּלִילָה הַלְזוּ. רַק גְּרִיחַ אֶת

תֵּם לָבָה הָעוֹלָה אֵלָיו מִבֵּית הַזֶּה

כְּהָרִיחַ הַלֶּחֶם מִבֵּית הָאוֹפִים,

וְלִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא בְּזָבֹז בְּאַהֲבוֹת חֲדָשׁוֹת לְבָקָרִים

וּפּוֹרַח אַחַת לְעֵדֶן עֲדָנִים,

נִפְתָּח לְקִרְאָתָהּ כְּשִׁעָרִים.

יצחק שלו, שמלת הריון, הוצאת לוי-אפשטיין 1972, עמ' 24-25